

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2005-124

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Kansantaloustieteen laitos	
Tekijä-Författare-Author Alvesalo, Juhani			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Tarjouskartellin havaitseminen tilastollisella menetelmällä kuntien päällystystöiden tarjouskilpailuissa			
Oppiaine-Läroämne-Subject Kansantaloustiede			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2005-11-07	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 77 + 17
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tässä tutkimuksessa on tarkasteltu Suomen asfalttimarkkinoita ja erityisesti kaupunkien teettämien asfaltointiurakoiden tarjouskilpailuja vuosina 1994-2002. Kilpailuvirasto on esittänyt kilpailunrikkomismaksun määräämistä kahdeksalle tänä aikana alalla toimineelle yritykselle. Tutkimusta on varten kerätty tarjouskilpailuaineisto, jota testataan tilastollisilla menetelmillä mahdollisen tarjouskartellin havaitsemiseksi. Työn teoreettisena perustana ovat huutokauppa- ja peliteoria. Käytetty tutkimusmenetelmä perustuu artikkelissa Bajari & Ye (2003) esitettyyn metodiin. Suomalaisella tarjouskilpailuaineistolla ei ole aiemmin tehty vastaavaa tutkimusta.</p> <p>Tutkimuksessa tarkastellaan asfaltointimarkkinoiden erityispiirteitä. Erityisenä mielenkiinnon kohteena ovat yritysten jättämiin tarjouksiin vaikuttavat kustannustekijät. Varsinkin yrityksen etäisyys urakkakohteesta on oleellinen kustannustekijä yrityksen arvioidessa kuinka suuren tarjouksen se tekee kaupattavasta urakasta. Tutkimusaineistolle estimoidun mallin tulokset tukevat tätä olettamusta. Myös muiden tarjouskilpailuun osallistuvien yritysten lukumäärä on saatujen tulosten perusteella tilastollisesti merkittävä.</p> <p>Tutkimuksessa yrityksille muodostetaan tarjousfunktiot, joiden perusteella niiden jättämiä tarjouksia selitetään. Tarjousten oletetaan olevan toisistaan riippumattomia ja yritysten kustannusrakenteiden suhteen vaihtokelpoisia keskenään. Näitä oletuksia testataan analysoimalla tilastollisilla testeillä tarjousten residuaalien korrelaatioita sekä tarjousfunktioiden muuttujien kertoimia. Tutkimusaineistolle tehtyjen testien perusteella 18 prosenttia kaikista testatuista yrityspareista joudutaan hylkäämään molemmissa testeissä. Saatujen tulosten perusteella epäiltyä kartellia ei kuitenkaan voida yksiselitteisesti erottaa. Kartelliin kuulumisesta epäiltyjä yrityksiä havaitaan kuitenkin molemmissa testeissä hylättyjen yritysten joukossa selvästi muita enemmän.</p> <p>Työssä käytettyä tutkimusmenetelmää voidaan pitää käyttökelpoisena kolluusion havaitsemiseksi tarjouskilpailuissa. Tutkimusmenetelmä soveltuu hyvin esimerkiksi alustavaan markkinoilla esiintyneen tarjouskäyttäytymisen analysointiin, jolloin testitulosten perusteella voidaan arvioida mahdollisen jatkotutkimuksen tarvetta.</p> <p>Työn keskeisimmät lähteet ovat:</p> <p>BAJARI, P. - YE, L. (2003): Deciding Between Competition and Collusion.</p> <p>BAJARI, P. - SUMMERS, G. (2002): Detecting Collusion in Procurement Auctions.</p> <p>PORTER, R. H - ZONA, J. D. (1999): Ohio School Milk Markets: An Analysis of Bidding.</p>			
<p>Avainsanat-Nyckelord-Keywords</p> <p>huutokauppa</p> <p>tarjouskilpailu</p> <p>kilpailunrajoitukset</p> <p>kartellit</p> <p>kaupungit</p> <p>kunnat</p> <p>julkiset hankinnat - tiet - kunnossapito</p>			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			